

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 24 maja 2016 r.

Adam Bodnar

II.519.2097.2014.MBe

Pan
Mariusz Błaszczak
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Na tle licznych wniosków kierowanych do Rzecznika Praw Obywatelskich wyłonił się problem nieadekwatności przepisów dotyczących warunków i sposobu dokonywania badań prewencyjnych na zawartość alkoholu w organizmie kierującego pojazdem lub innej osoby, na podstawie art. 129 ust.2 pkt 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1997r. – *Prawo o ruchu drogowym* (j.t. Dz. U.2012.1137 ze zmianami; dalej: P.r.d.).

Problem ten był wprawdzie przedmiotem mojej korespondencji z Ministerstwem Zdrowia jak i Komendantem Głównym Policji, jednak obecnie zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o przeanalizowanie przedmiotowego zagadnienia i rozważenia potrzeby zainicjowania zmian w ustawie *Prawo o ruchu drogowym*.

Obecny stan prawny w powyższym zakresie został ukształtowany w następstwie nowelizacji powołanej ustawy z dnia 20 czerwca 1997r. – *Prawo o ruchu drogowym* dokonanej na podstawie art. 125 pkt 12 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. 2015.155.j.t.) i obowiązuje od 19 stycznia 2013r. W szczególności do ustawy – *Prawo o ruchu drogowym* wprowadzony został przepis art. 129i P.r.d., który w ust. 1 - 3 reguluje sposób przeprowadzania badań na zawartość alkoholu w organizmie. Zgodnie z tymi przepisami badanie w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu przeprowadza się przy użyciu urządzeń elektronicznych dokonujących pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu. Jeżeli stan osoby podlegającej badaniu uniemożliwia jego przeprowadzenie urządzeniem elektronicznym lub osoba ta odmawia poddaniu się takiemu badaniu, ustalenie zawartości alkoholu w organizmie następuje na podstawie badania krwi lub moczu. Badanie w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu może być przeprowadzone również w razie braku zgody kierującego, o czym należy go uprzedzić. Natomiast art. 129i ust.4 P.r.d. stanowi, iż *warunki oraz sposób przeprowadzania badań, o których mowa w ust.1 i 2* (to jest w celu ustalenia zawartości alkoholu w organizmie),

określa ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473, z późn. zm.).

Ostatni z wymienionych przepisów, odsyłając do przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, wywołuje wątpliwości i prowadzi do niekoherentności przepisów, bowiem w mojej ocenie w ustawie tej oraz aktach wykonawczych do niej brak jest uregulowań, mogących znaleźć zastosowanie w sytuacji określonej w art. 129 ust.2 pkt 3 P.r.d. W szczególności zastosowania takiego – ze względu na odmienny rodzaj regulowanych sytuacji – nie mogą mieć: art. 40¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości ... odnoszący się do badań na zawartość alkoholu przeprowadzanych za ich zgodą wobec osób doprowadzonych do izby wytrzeźwień, placówki lub jednostki Policji, ani też art. 47 tej ustawy i wydane na jego podstawie rozporządzenie Ministra Zdrowia – odnoszące się do badań osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia pod wpływem alkoholu lub pracownika niedopuszczonego do pracy z powodu uzasadnionego podejrzenia, że stawił się do pracy w stanie po użyciu alkoholu albo spożywał alkohol w czasie pracy.

Z korespondencji Rzecznika z Biurem Prewencji i Ruchu Drogowego wynika, że Policja również zauważa powyższy problem. W piśmie z dnia 10 marca 2015 r. przedstawione zostało stanowisko, zgodnie z którym po wejściu w życie nowelizacji ustawy Prawo o ruchu drogowym (po dniu 19 stycznia 2013r.) badania przesiewowe (prewencyjne) stanu trzeźwości powinny być przeprowadzane wyłącznie w oparciu o rozporządzenie w sprawie badań na zawartość alkoholu w organizmie wydane w wykonaniu delegacji ustawowej zawartej w art. 47 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu alkoholizmowi... Dlatego też w momencie wejścia w życie znowelizowanej ustawy Prawo o ruchu drogowym Policja w zasadzie utraciła możliwość stosowania procedur określonych w zarządzeniu nr 496 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 maja 2004r. w sprawie badań na zawartość w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu (Dz. U. KGP nr 9, poz. 40 z dnia 15 czerwca 2004 r.), choć z powodu braku innych regulacji prawnych, stosuje je do tej pory, oczekując jednocześnie na nowelizację rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 maja 1983 r. w sprawie warunków i sposobu dokonywania badań na zawartość alkoholu w organizmie (Dz. U. z 1983 r., Nr 25, poz. 117), który to akt – między innymi - nie przewidywał wykonania tego typu badań urządzeniami elektronicznymi.

Problem powyższy przedstawiłem – jak już wspomniałem - w wystąpieniu do Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2015 r. W odpowiedzi z dnia 10 listopada 2015 r. Minister podzielił mój pogląd, co do potrzeby uregulowania zagadnienia, przedstawiając jednocześnie stanowisko, że czynności policjantów wykonywane w oparciu o przepisy Prawa o ruchu drogowym nie mogą zostać unormowane w rozporządzeniu wykonawczym

Ministra Zdrowia do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Już po udzieleniu mi odpowiedzi Minister Zdrowia, w dniu 11 grudnia 2015 r. wydał w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, ministrem właściwym do spraw wewnętrznych oraz ministrem właściwym do spraw pracy na podstawie art. 47 ust. 2 ustawy *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* nowe rozporządzenie w sprawie badań na zawartość alkoholu w organizmie (Dz. U. z 2015 r., Nr 2153), które zastąpiło obowiązujące wcześniej rozporządzenie z dnia 6 maja 1983 r.

Treść nowego rozporządzenia nie rozwiała wątpliwości dotyczących wykonywanych przez funkcjonariuszy Policji badań prewencyjnych. Wypada zwłaszcza zwrócić uwagę na okoliczność, że rozporządzenie szczegółowo opisując procedury badania wydychanego powietrza i krwi w ogóle nie przewiduje możliwości odstąpienia od sporządzenia protokołu z tej czynności. Już sam ten fakt uniemożliwia praktyczne zastosowanie tego uregulowania do badań prewencyjnych, często wszakże przybierających formę akcji, w trakcie których kontrolowany jest stan trzeźwości wielu osób kierujących pojazdami.

W dalszym ciągu zatem zachodzą wątpliwości co do tego, w jaki sposób funkcjonariusze Policji powinni prowadzić badania na zawartość alkoholu w organizmie na podstawie art. 129 ust.2 pkt 3 P.r.d. i je dokumentować.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, aktualny pozostaje mój pogląd, co do występowania pilnej potrzeby uregulowania przedstawionego zagadnienia z uwzględnieniem zarówno praw jednostki poddawanej badaniu na zawartość alkoholu w organizmie, jak również potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Przedstawiając Panu Ministrowi powyższe rozważania uprzejmie proszę o ustosunkowanie się do opisanego problemu oraz poinformowanie mnie o zajęтым stanowisku i ewentualnie podjętych działaniach.

Podpis na oryginale